بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيم

ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓު
ދިވެހިރާއްޖެ

ޝަރީޢަތް ނިމުނު ގޮތުގެ ޚުލާޞާ

- ޝަރީޢަތް ނަންބަރު: 2018/HC-A/273
- އިސްތިއުނާފު ހުށަހެޅި ފަރާތް:

* ނަން: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: -
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް
*މިހާރުގެ އެޑްރެސް: ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީސް

- އިސްތިއުނާފު ކުރެވުނު ފަރާތް:

* ނަން: އާދަމްމަނިކު
* އައިޑީ ކާޑު ނަންބަރު: A297606
* ދާއިމީ އެޑްރެސް: [illegible] / [illegible]
* މިހާރުގެ އެޑްރެސް: [illegible] / [illegible]

- ރަޖިސްޓަރީކުރެވުނު ތާރީޚް: 20 ޛުލްޤަޢިދާ 1439 / 02 އޮގަސްޓް 2018
- ނިމުނު ތާރީޚް: 28 ރަބީޢުލްއާޚިރު 1440 / 05 ޖަނަވަރީ 2019

- އިސްތިއުނާފުކުރެވުނު އަމުރު ނަންބަރު: 145-J/MD/2018/1497
- އަމުރުގެ ބާވަތް: ކޯޓު އަމުރު
- ނިންމެވި ކޯޓު: ކްރިމިނަލް ކޯޓު
- ނިމުނު ތާރީޚް: 18 ޖުލައި 2018
- މައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ މަޖިލިސް:

ފަނޑިޔާރު ޢަލީ ސަމީރު
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ފައިސަލް (ރިޔާސަތު)
ފަނޑިޔާރު މުޙައްމަދު ނިޔާޒް

• ދައުވާގެ ޚުލާޞާ:

މިއީ، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރު އެކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ އަދި ޤާނޫނީ އުސޫލުތަކާ ޚިލާފަށްކަމަށް ބުނެ، އެ ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓަށް ހުށަހެޅުމުން ބަލާފައިވާ މައްސަލައެކެވެ.

މިޤަޟިއްޔާގައި އިސްތިއުނާފު ރައްދުވާ ފަރާތަކީ ގދ. ނަޑެއްލާ، ފެންފިޔާޒުގެ / އާދަމްވަނިކުއެވެ.

• ފާހަގަކުރެވުނު ނުކުތާތައް:

1- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރަށް ބަލާއިރު، އެ ކޯޓު އަމުރަކީ، ގދ. ނަޑެއްލާ، ފެންފިޔާޒުގެ / އާދަމްވަނިކުގެ މައްޗަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ މަސްތުވާތަކެތީގެ ބޭނުންކުރުން / ގެންގުޅުން / ވިޔަފާރިކުރުމުގެ ތުހުމަތުގައި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު)ގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ދަށުން 18 ޖުލައި 2018 ވަނަ ދުވަހުގެ 16:01 އިން ފެށިގެން އާދަމް ވަނިކު [illegible] [illegible] [illegible] ކްރިމިނަލް ކޯޓުން [illegible] [illegible] އެނގެން އޮތެވެ.

2- ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވަނީ ޝަރުޢީ ނުވަތަ ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ޚިލާފަށް ކަމަށްބުނެ ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ

ވަކީލުން އެ އަމުރު އިސްތިއުނާފުކުރައްވަމުން، 03 (ތިނެއް) ނުކުތާއެއް ފާހަގަކޮށް އެ ނުކުތާތަކާމެދު ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއްވައި ފާހަގަކުރައްވާފައިވެއެވެ.

- ފުރަތަމަ ނުކުތާއަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 49 ވަނަ މާއްދާއާއި ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- ދެވަނަ ނުކުތާއަކީ، ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރަކީ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 63 ވަނަ މާއްދާއަށް ރިޢާޔަތްކުރުމަކާ ނުލައި ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއްކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

- ތިންވަނަ ނުކުތާއަކީ، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ޖުމްހޫރިއްޔާގެ ޤާނޫނުއަސާސީގެ 143 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި "މަތީ މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ނިންމާ ނިންމުންތަކަކީ ދަށު މަރުތަބާގެ ކޯޓުތަކުން ތަބާވާންވާނެ" ކަމަށް ބަޔާންކޮށްފައިވާ އުސޫލާ ޚިލާފަށް ނެރުއްވާފައިވާ އަމުރެއް ކަމަށް ބުނެ ހުށަހަޅާ ނުކުތާ.

-03 ޖުވެނައިލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރު އިސްތިއުނާފު ކުރުމަށް ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ އޮފީހުގެ ފަރާތުން ހުށަހަޅާފައިވާ ނުކުތާތަކަކީ، އެނުކުތާތަކާ ގުޅޭގޮތުން ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ސަމާލުކަމަށް ގެނެސްދެއްވައި ހިތުން ދެފަރާތުން ދެއްކެވީ ފާހަގަކުރައްވާފައި ހުށަހެޅުއްވި މައްސަލަ ބަލައި އަދި ޤާނޫނީ ނަޒަރަކުން

ވިސްނާ ބަލާއިރު، މިމައްސަލަ ބެލުމުގައި ބައިވެރިވި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އެންނަނިވި ކަންތައްތައް ފާހަގަކުރެވިފައިވެއެވެ.

(ހ) **ފުރަތަމަކަމަކީ،** 24 ޖޫން 2018 ވަނަ ދުވަހު 17:54 ޖަހައިކަންހާއިރު، އާރުމަރީގޯއި ދިމާލު ބަޔަކު ގެރިގެން މަސްތުވާތަކެތި ބޭނުންކުރާ އުޅޭކަމުގެ ވިޔަފާރިކުރާކަމަށް ފުލުހުން ކުރުވުން މައްސަލައިގައި، ޖުނާ ގޭގައި ބަނދުގައި ވަނިކޮށް އާރްމަރީގޯގެ ބަނދުކުރުމަށް ނިސްބަތުން މޯލްޑިވްސް ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ ނަންބަރު MF/169500 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ފަރިޔާދަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" އިން ފެންނާ ދާއިރާކަމުގައި، ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސަލާމަތާއި ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ފެންނާތީ، ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސަލާމަތާއި ނުރައްކާތެރިކަމަށްޓަކައި ވީނާ 15 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދުމުން، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ދަށުން އާދަޔާހިލާފު ސަބަބުތަކެއް ބަންދުން ދޫކޮށްލުމަށް ކުރިމަތިކޮށް ކޯޓުން އަމުރު ކުރައްވާފައިވެއެވެ.

(ށ) **ދެވަނަ ކަމަކީ،** ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާއަށް ބަލާއިރު، ކުށުގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ މީހާއާމެދު ތުހުމަތުކުރެވުނު ކުށް އެއީ ކުރިކަމަށް ތުހުމަތު ކުރެވޭ މީހާކަމަށް ހެކި ހުށަހެޅޭނަމަ، އަދި އެއީ ބަންދުން ދޫކޮށްލައިފިނަމަ، ދުޅަހެޔޮކަމުގެ ސަލާމަތާއި ނުރައްކަލެއް ކުރިމަތިވެދާނެކަމަށް ބެލެވޭނަމަ، އެހެނިހެން ސަބަބުތަކާއި ނިމެންދެން ބަންދުގައި ބަހައްޓަން ފަރާތުން އަމުރުކުރުމަށް ކޯޓަށް އެދިދާނެއެވެ، ބަންދުކުރުމުގެ މިގޮތަށް ބަންދުކުރުމަކީ ޤާނޫނު އަސާސީގެ ގޮތުގެ މަތިން ނުވަތަ ކޯޓުން ކަނޑައަޅުއްވާ ގޮތުގެ މަތިން ކުރުމުގެ ބާރާއި ކުރުގެ ކަށަވަރު ދިނުން ބަލައިގަނެވިދާނެއެވެ،

ހުށަހެޅިފައިވާ މައްސަލައިގައި އަރިހުގައި ދުޅަހެޔޮކަމުގެ މަސްތުވާތަކެތި ބަންދުކުރެވިފައިވާ ބަންދުގެ މުއްދަތު ފޯމު ޕޮލިސް ސަރވިސްގެ

ނަންބަރު MF/169500 "ބަންދުގެ މުއްދަތު އިތުރުކުރުމަށް ފަނޑިޔާރަށް ހުށަހަޅާ ފޯމު" ން އެނގެންއޮންނަނީ، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ޅ) ގައި މަސްލަހަތުގައި ޖަހާފައި ކުރުމުގެ ކުރިން ޖިނާއީ ތުހުމަތު ކުރެވޭ ބޭފުޅެއް ބަންދަށް ކޮށްފައިވާ ކުރެއްވެން އެނގެންއޮންނަކަމާއި، އަދި މަސްލަހަތުގައި ޖަހާފައި ކުރުމަކީ މުޖުތަމަޢަށް ނުރައްކާތެރިކަން ޤަބޫލު ކުރުގެ އަމަލުތަކުގެ ސުޕްރީމްކޯޓުގެ ނަންބަރު 2011/SC-A/33 ޤަޟިއްޔާގައި ކަނޑައަޅާފައިވާ އެނގެންއޮންނަނީ، މި މައްސަލާގައި ދިފާޢުވާ ހުރި ފަރާތުން ބަޔާން އަންގަރިޔާގެ މައްސަލަ ތަހުގީގުކުރުމަށް ބޭނުންވާ ހުރި ފަރާތް ހުށަހެޅުއްވާފައިވާ އެނގެންއޮންނަކަމާއި،

އިސްލާމިކް ކޯޓުގެ ކޯޓު ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު

އަމުރަށް ބަލާއިރު، އަންގަރިޔާގެ ސަރަހައްދުގެ ބަންދުން ދޫކުރުމަށް އަމުރުކުރެއްވިއިރު، އެގޮތަށް އަމުރުކުރި ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ބަޔާންކުރައްވާފައިވަނީ، "ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 66 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) ގެ ދަށުން" ކަމަށް ބަޔާންކުރައްވާފައިވާކަމާއި، ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ހ) އަށް ބަލާއިރު، ކޯޓުން ކަނޑައަޅާ ސަރަހައްދުގެ ބަންދުން ދޫކުރުމުގެ އިޚްތިޔާރު ފަނޑިޔާރަށް ލިބިދޭ އުސޫލުތަކުގެ ތެރެއިން ކޯޓަށް ޤަބޫލުކުރެވޭ ތަހުގީގުކުރުމުގެ މަސައްކަތަށް ހުރަސް އެޅުން، ތަހުގީގަށް ނުފެނިގެން ދިއުން، މި މާއްދާގެ (ހ) ގައި ބަޔާންކުރާ ސަބަބުތަކުން ކޮށް ނުވެވޭނެ ކަމަށް ހިތުމުގެ ސަބަބެއް އެނގެންއޮތުމާއި، އަންގަރިޔާގެ މައްސަލަ ތަހުގީގުކުރުމަކީ ކުރިއަށް ދާ ކުރުމާއި ކުރެވޭނެ ކަމެއްކަމާއި، އަދި އެފަދަ ކުރުމުގައި ތަހުގީގުކުރާ ފަރާތުން ބަލައި ކުރުވަން ކުރެވިދާނެ ފަރާތްތަކަށް އުނދަގޫ ކުރުމާއި ބަލާއިރު، އަންގަރިޔާ ބަރަހަނާގައި މުޖުތަމަޢުގެ ސަލާމަތަށް ނުރައްކާ ނުރައްކާތެރިކަން ހުރިކަމާއި ބަލާ އެނގޭކަމާއި،

ނަމަވެސް ކުރެއްވި ތަހުގީގުގައި ބަލައިފައިވާ ފަރާތުން ފިހާރަ އެ ފަރާތުގެ މައްސަލަ ކުރިން ސަލާމަތުގައި ފަރާތެއްކަމަށް ނުވާތީ، ޖިނާއީ އިޖުރާއާތުގެ ޤާނޫނުގެ ބަލައިގެން ބަލާއިރުވެސް އަދި ފަރާތުގެ ސިއްޙީ ހާލަތާއި ބައްޔަކަށް ޖެހުމާއި ބަލާގައި ބަންދަށް ޖެހިލުން އިސްލާމިކް ކޯޓުގެ ހާލަތު

[illegible]، އެ ގޮތުން، ކުށެއްގެ ތުހުމަތުގައި ބަންދުކުރެވޭ ފަރާތުގެ ސިއްޙީ ހާލަތު ހުރިގޮތުން ޖަލުގައި ބަންދުގައި ހުރެވެން އެ ފަރާތަށް [illegible] [illegible] [illegible] އެ ފަރާތުގެ ފުރާނައަށް ނުވަތަ ސިއްޙަތަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް [illegible] [illegible] ހުރިނަމަ، ނުވަތަ ބަންދުގައި ޖަލުގައި [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ފުރާނައަށް ނުވަތަ ސިއްޙަތަށް ބޮޑު ގެއްލުމެއް ލިބިދާނެކަމަށް [illegible] [illegible] [illegible] ނުވަތަ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ހުރިނަމަ، އެ [illegible] ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ނަންބަރު 2018/HC-A/208 ގެ [illegible] [illegible]،

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ކޯޓުން [illegible].

(ނ) [illegible]

މުއްދަތުގެ ތެރޭގައި މައްސަލަ ނިންމުމަށް ޤާނޫނުގައި ކަނޑައެޅިފައިވާ އުސޫލާއި އިންތިޒާމާއި އެކުއެކީގައިކަން އެނގޭކަމާއި، އެހެންކަމުން މިމައްސަލަ ބެލި ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގެ ފަނޑިޔާރުންނަށް އިއްތިފާޤުވެފައިވަނީ ކުރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޯޓު އަމުރަށް ބަދަލު ގެންނަންޖެހޭ ކަމަށާއި، ނަމަވެސް [illegible] މައްޗަށް ތުހުމަތު ކުރެވިފައިވާ ކުށުގެ މައްސަލައަކީ [illegible] ޤަބޫލުކުރެވޭތީއެވެ.

- **ޙުކުމް:**

ދެންފަހެ ބަޔާންވެދިޔަ ސަބަބުތަކަށް އެހެން ހުކުމުން، ކްރިމިނަލް ކޯޓުގެ ނަންބަރު 145-J/MD/2018/1497 ކޭސް އަމުރު އެ ކޯޓުން ނެރުއްވާފައިވާ ޤާނޫނު ނަންބަރު 12/2016 (ޖިނާއީ އިޖުރާއަތުގެ ޤާނޫނު) ގެ 22 ވަނަ މާއްދާގެ (ށ) އާއި، އެ ޤާނޫނުގެ 59 ވަނަ މާއްދާއާއި، އެޤާނޫނުގެ 60 ވަނަ މާއްދާގެ (ނ) ގައި ބަޔާން ކުރާ ހަމަތަކާއި ޚިލާފުވާގޮތަށް ކަނޑައަޅައި، އެއަމުރު ބާޠިލުކޮށް، މިފަސްއޮނުގައި ބަޔާންކޮށްފައިވާ ކަންކަމަށް ރިޢާޔަތްކޮށް، އާދަޔާހިލާފު ގޮތަކަށް ތުހުމަތުކުރެވޭ ދަސްތޫރުތަކުގެ ބޭނުންކުރުމާއި، ގެންގުޅުން އަދި އެކަށީ ވިޔަފާރިކުރުމުގެ މައްސަލާގައި އެކު ބަންދުގައި ބަހައްޓައި ދިނުމަށް އެދި ޕްރޮސިކިއުޓަރ ޖެނެރަލްގެ ފަރާތުން އެދުން ހުށަހަޅާފައިވާތީ، ޖިނާއީ ބަންދާއިމެދު އަދާލަތު ގޮސްގެ ނިންމުމާއި ހަވާލު، ދިވެހިރާއްޖޭގެ ހައިކޯޓުގައި މިމައްސަލަ ބެލި ފަނޑިޔާރުންގެ އިއްތިފާޤުން ކަނޑައަޅައި ބާޠިލުކޮށްފީމެވެ.